

Sosiaali- ja terveysvaliokunta; kuuleminen 28.4.2022

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE 55 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN TYÖLLISYYSASTEEN NOSTAMISTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Esityksen tavoitteena on edistää 55 vuotta täyttäneiden työllisyysastetta sekä parantaa heidän työmarkkina-asemaansa ja työssä jaksamistaan. Tavoitteen saavuttamiseksi muutettaisiin työttömien palveluita ja työttömyysturvan rahoitusta sekä muutosturvaa ja osa-aikaista työllistymistä koskevia säännöksiä.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut esitystä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevaan lakiin ehdotetut muutokset

Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta keskeiset esitykset liittyvät 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden tukemiseksi ja työttömyysjaksojen lyhentämiseksi säädettävään uuteen muutosturvamalliin, joka koskisi vähintään viisi vuotta saman työnantajan palveluksessa olleita, tuotannollisilla tai taloudellisilla syillä irtisanottuja palkansaajia.

Uuden muutosturva-oikeuden piiriin kuuluva palkansaaja olisi oikeutettu arvoltaan kahden kuukauden palkkaa vastaavaan työ- ja elinkeinotoimiston hankkimaan muutosturvakoulutukseen sekä yhden kuukauden palkkaa vastaavaan muutosturvarahaan, josta säädettäisiin työttömyysturvalaissa.

Muutosturvakoulutus olisi vapaaehtoinen korkeintaan kuuden kuukauden pituinen työllistymistä tai yrittäjyyttä edistävä koulutus, joka hankittaisiin tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanotun yksilöllisiin koulutustarpeisiin nopean uudelleen työllistymisen helpottamiseksi. Muutosturvakoulutus olisi erityistoimenpide muiden työvoimapalvelujen, kuten omaehtoisen koulutuksen, lisäksi. Omaehtoisen koulutuksen avulla voidaan suorittaa tutkintoon tai tutkinnon osiin johtavia koulutuksia, kun taas muutosturvakoulutuksen tavoitteena on lyhyehkö koulutus nopean työllistymisen tueksi. Muutosturvakoulutusta voitaisiin hankkia enintään irtisanotun kahden kuukauden palkkaa vastaavalla summalla. Muutosturvakoulutukseen käytetty raha laskutettaisiin Työllisyysrahastolta. Irtisanotun olisi ilmoit-

tauduttava TE-toimiston asiakkaaksi vähintään kahden kuukauden kulu-
tua irtisanomisesta, mikä nopeuttaisi koulutusprosessin alkamista. Oi-
keus muutosturvakoulutukseen olisi subjektiivinen, mutta koulutuksen
hankkimisessa olisi noudatettava lakia julkisista hankinnoista.

Muutosturvakoulutuksen toimeenpanevina viranomaisina toimisivat työ-
ja elinkeinotoimistot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä elin-
keino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen ke-
hittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus).

*Työsopimuslakiin, merityösopimuslakiin ja kunnan ja hyvinvointialueen vi-
ranhaltijasta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset*

Työsopimuslakiin ja merityösopimuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi
työllistymisvapaata koskeva säännös, joka koskisi 55 vuotta täyttäneitä
vähintään viisi vuotta saman työnantajan palveluksessa ollutta tuotannol-
lisiin tai taloudellisiin perusteisiin irtisanottua työntekijää. Ehdotettu uusi py-
kälä pidentäisi työllistymisvapaan pituutta sekä laajentaisi sen käyttöalaa
niiden työntekijöiden osalta, jotka täyttävät pykälän ikää ja palvelussuh-
teen kestoa koskevan vaatimuksen.

Työllistymisvapaan pituus olisi pykälän tarkoittamassa tilanteessa enin-
tään 5 työpäivää, jos irtisanomisaika olisi enintään yksi kuukausi. Jos irti-
sanomisaika on yhtä kuukautta pidempi mutta enintään neljä kuukautta,
työllistymisvapaa pitenisi 10 työpäivästä 15 työpäivään. Jos irtisanomis-
aika on yli neljä kuukautta, työllistymisvapaa pitenisi 20 työpäivästä 25
työpäivään.

Työllistymisvapaan käyttötarkoitusta ehdotetaan kohderyhmän osalta
laajennettavaksi siten, että työllistymisvapaata saisi käyttää myös julki-
sesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain 5 a luvussa säädettyyn
muutosturvakoulutukseen sekä osaamis- ja työkykykartoituksen tekemi-
seen.

Työsopimuslakiin, merityösopimuslakiin ja kunnan ja hyvinvointialueen vi-
ranhaltijasta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös työnanta-
jan velvollisuudesta tiedottaa työntekijälle, joka irtisanomista toimitetta-
essa on täyttänyt 55 vuotta ja jonka työsuhde on jatkunut yhteensä vähin-
tään viisi vuotta, tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta
annetun lain 5 a luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä
työttömyysturvalaissa säädettäväksi ehdotettuun muutosturvarahaan.

Työaikalakiin ja merityöaikalakeihin ehdotettu muutos

Työaikalakien lyhennettyä työaikaan koskevaan säännökseen ehdotetaan
muutosta, jolla vahvennettaisiin 55 vuotta täyttäneen vähintään kolme
vuotta saman työnantajan palveluksessa olleen työntekijän oikeutta ly-
hentää työaikaansa. Työntekijän pyynnöstä työnantajan olisi ensisijaisesti
järjestettävä työt osa-aikatyön mahdollistavalla tavalla. Osa-aikatyön te-
kemistä koskevan pyynnön taustalla ei edellytettäisi olevan työntekijän
esittämiä terveydellisiä tai sosiaalisia syitä eikä muitakaan perusteita. Eh-
dotetun säännöksen taustalla on kuitenkin ikääntyneen työntekijän työssä
jaksamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen. Yleisenä tavoitteena on piden-
tää työntekijöiden työuria.

Työajan lyhentäminen olisi toteutettava työnantajan ja työntekijän sopi-
malla tavalla ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä toisaalta työnan-
tajan tuotanto- ja palvelutoiminnasta johtuvat osa-aikatyön järjestämiseen
vaikuttavat seikat. Kysymys ei olisi työntekijän subjektiivisesta oikeudesta
lyhennettyyn työaikaan. Kieltäytyessään osa-aikatyön järjestämisestä

työnantajan olisi kuitenkin esitettävä työntekijälle perusteet, miksi lyhennetyt työajan käyttöön ottaminen ei onnistu.

laati: Tarja Kröger ja Erja Nikula